

Latweeschu Awises.

51. gaddagahjums.

No. 44.

Dreschdeenä, 1. (13.) November.

1872.

Redakteera adresse: Pastor Sakranowicz Luttringen, pr. Frauenburg, Kurland.
Ekspedisija Westhorn f. (Reyher) gramatu bobde Jelgawä.

Rahditais: Wisjaunafahs sijnas. Daschadas sijnas. Kursemmes lauffoblu buhshanu zc. Pasudduse wehstule. Missejees. Labbibas un pretshu tirgus. Ubbilda. Sluddinashanas.

Wisjaunafahs sijnas.

Amerika. Mejikas brihwwalsts nomitruscha Juäres weeta, Tejada f. par walsts presidentu irr ezeltis.

Seemel-Amerikas brihwwalst 11. Dezemb. schinint gaddä buhs brihwwalsts presidentu iswehleschana; bet jau taggad skaidri redsams, ka lihdschimigajs presidentis generals Grants, atkol uf jaumeem 3 gaddeem taps apstiprinahs un ka Greeley f., kam gan kahdu laizin stivras zerribas uf scho augstu gohda amatu bij, schim brihscham weht japazeeschahs un fawis eerasts darbs, awises rakstibt, atkal ja-usnemm.

Sakschu kehnta pahris schinints deenas swinnejis seltskafhas un tikpat no fawcem pawalstneekem, ka arri no zittu walstu waldbneekem job fuhntiteem tappa apfweizinati. Us scho deemu arri atbrauzu Wahru Keisars lihds ar jawu augstu laulatu draudseni. Schai deenai par weemineschenu Sakschu landaga nowehlejußi 200 tuhst. dahlderus uf skoblas wajjadibahm, Dresdenes pilsehts 20,000 dahl. uf daschadabm labdarrihschanaht, un ta lihdsiqi wissi zitti Sakschu pilsehti.

Rihga. Us Wisaugstato pawehli 8. Okt. lihdschimigais Widssemmes bahnisas teefas presidentis, landrahts von Stryl f. uf jawu luhgshanu no schi amata tappa atlaiste un wina weeta landrahts Nikolai von Dettingen schai teefai par presidentu ezeltis. R. 8—z.

Par **Kuldigas** jawu tiltu par Wenti, fo nahkoshu gaddu taikhs, mums rakta, ka nahkshohr 70 assu garsch, ar 6 bohgeemem un pawiffam malkshohr 91 tuhst. rubl. f. — Janais tils pce Bauflas buhshohr plohtu tils.

Warschawa un tapat arri Pruhshu semmes rihta puffed koleera fehriga fahf rahditees un daudsi ar to apmirr.

Pruhshu waldbibai irr taggad leela fagreeschanahs, jo weena no walsts fenata nodalkahm rahda tahdu prettiqiu prahtu, ka wehl nemaj newarr noredseht, ka ar to galla isklubs. Raffitaji sim, ka Pruhshu walsti pehz winnas pamatta liffumeem kairai jaumeeweddama liffumu letai irr jaseet zaur trihsalahrtiqiu spreedumu un atwehleschana: 1) no kehnta job waldbibas puffed; 2) no tantas namma, fur sehsh tee no aprinkeem iswehletee runnas lungi; 3) no lungu namma (tur sehsh tee muishneeki no wezzahs saknes un no leela-jahm muishchahm kahdi 90 un lihds ar teem wehl tahdi augstmanni, kam kehntisch no labba prahta tur atwehl krehtu un balsu). Kad weens no scheem 3 tam jaunam liffumam irr pretti, tad ta leeta nihst; sinams pehz patifschanas to war atkal preekscha zelt. Taggad nu waldbiba ar wissu sirdi bij nodohmajusi eewest jannu aprinka waldbibu uf laukeem un tahdu, fur wezzajem muishneekem no daschahm rektem jascherrahs un schis ja-atauj arri zitteem. Waldbiba liffa to leetu preekscha tantas nammam un schis to leetu smalli

zaureedams labpraht weemehma. Nu nolaida to uf lungu nammu, bet schis it ihst nospreedis, wissu to liffumu ka nederrigu atmet. Gan Keisars bij jawu wehleschanohs isreizis, gan ministeris wissadi idarbojahs, bet ka ne ta ne. Ko nu lai darra waldischana? Atmet to lectu negrihb, bet ar warru arri newarr te ko idarriht. Topez tad Keisars ohtra deenä fajauga senata abbas nodalkas kohpa un pawehleja teem pasluddinast, ka landags tohp flehgts un ka 12. November, t. i. pehz nezil deenahm buhs fanahkt jaunam landagan, kam liffa no jawna preekscha to paschu jawu aprinke liffumu. Bet lai nu lungu namms nerahda to paschu prettistibu, tad kehnta spehta wehl stahw sehndinast, zil winsh grihb, lungu namma, lai tur lihds balfo ta ka balsu wairumu panahf. Das nu gan tur buhs lohri reebihgs, bet ja lungi nesittisees zittada prahta, tad waldbiba zittadi newarr samu liffumu zauri iswest. Netruhst tahdu, kas grihb lai wissu lungu nammu ar warru fweesch pee mallas; bet to nei war darriht, nei gribbeht jo fur tanta patti dallibu nemm pee fawas waldbibas, tur atliks arri weeta tai partijai, kas brihwissam stegelin netauj ka tihf lehshah, pet to saturr, lai weenadi tell uf preekschu. S.

Daschadas sijnas.

No eelshsemmehm.

Kurs. gub. aw. uf ministera lunga pawehli usdohd leelu pulku wissadu naudas papihru, kas 12. Juni f. g. Belgijas semm kahdai freilenei von Westrenen zaur laupitajeem irr nosagti. Sahdsiba irr no 250 tuhst. rubl. wehrtibas. Ar to peeteifschanu peeshmetohs naudas papihrus nepirt te Kreemu walsti tohp arri sihmes usdohdas no teem Belgeeschu sagteem, kam pehdas dsenn.

Kuldigas puffed 19. Oktober walkara bij lohri bahrgs pehtkona laiks; mahkulis, kas drihs leetu, drihs krusu ar leelu wehtru neffa, uahza no walkareem un no leela wehja dsihts laimigi ahtri pabrgahja.

No Bistru muishas. Scha gadda 15. Oktober deenā mehß Bistneeki leelem barreem preezigi lassijamees kohpa fawä jauka kapsehta, uf jaunusbuhweta, gresna kappu tohrna un jawna pulstena eefwehtschanas fwehtkeem.

Muhfu kappi atrohdaß kahdas 3 westes no Uppes muishas stanziyas, pascha pasta zetta mallä, finukka, ne wissai augtä ee-appaka kalmä, un bija gan arri lihds schim deewagan brangi apkohyti, ar almenu walni aplaisiti un ar stahditeem kohkeem un gangeem puschlotti. Bet uf zeen. dsimtlunga baron von der Ropp usajinaschanau bija wiss pagasts tublin gattaws, tahs wajjadfigas buhwleetas peewest un lauschu spehtu doht preeksch schi jauka nodohma

isdarrifchanas. Wiffu zittu z. lungs patš no fewis ween dewis, las lā probtams, gan labbu naudas graffi malka. Tā tad ar saweenoteem fpehkeem fchi jauka ehzina ahtri pazehlahs sawā dailā isskattā, ne ween laira Biltsteneeka azzis eepreezinadama un firdi us augfchu pazilladama, bet arri pa smulko behisu gattawi garram braufdamu swefchineecku, starp sakkahm lohku lappahm ar sawu smidro tohri un feltito krusu pretti spiggutodama, mihligi apfweizina.

Aftonkantigais tohriis patš — us gohtifku wihfi buhwehts — stahwedams augstakajā weetā, paschā kappu widdū ar paprahwu lambari preefch libku noliffchanas pa spreddika laiku, ja pa dauds flitts laiks atgadditohs, ar diwahm plāfchahm spizbohena durwihm un tahdeem pat diweem grefucem lohgeem, pazekahs libds sahdu septianu affu augstumā. Wiffōs aftōnds stuhrōs sieepahs pihlari par ehlas stahwu pahri, us augfchu arween teewaki palikdami, lā masi tohriifchi, las gallōs ar blekka fwaigfnitehm pufchfoti. Starp scheem pihlareem un tohrii, las taggad teewahls paleef, eet wiffaplahrt pa plakkano juntu gallerija ar trellineem aptaifita. Wehl kahdas 10 pehdas angftaku atrohahs no wiffahm puffedm wakkeja pulstena ruhme ar labbi paprahwu pulsteni, pahr kurrū tad us smulki issrahdateem lohka pihlareem gauschi flaita tohrii spizze ar feltito krusu gallā us debbefihm rahdidama, nogurrufchu zekka wihru atgahdina sawus mihlus aifgahjufchus us preezigu sawdsefchanohs tur augfchā sweizinaht. Muhreta ehlas dalka irr ar eesilganu pehrii, blekka junts un zittas lohka dalkas ar gaischi pelletu ehlas pehrii nomahletas, muhriis wiffaplahrt libds gruntei ar lauka almeneem tā nolifts, la isleekahs klints kalns effoht, kurrū aplahrt grantehs zefsch wedd, las pehzahl ar dahrsa krummeem taps apstahdihts. Tilla muhriieka, lā arri difchlera darbs no paschu pagasta amatneecem pehz riffes til glihti un smulki isdarrifhts, la tas patefci meiftekus flawe. Un tā tad wiff fchis darbs flattitajam til mihligā feijā rahdahs, la azzis ufmettufcham lehti netihl tahs nolaiht; tohriitis tanni jau no dabbas til jaukā weetā stahwedams isskattahs, lā pehrle sella laufā.

Minnetā deenā pehz deewakalposchanas atbrauja muhsu zeen. Jaunpils mahzitajs Bernewih no zeeniga barona lunga pawaddihts, eefwehtifchanas daibu isdarrifht. Kad wifsch wifpirms bija pateizibu fazzijis z. lungam, pagastam, amatneecem un strahneecem, tad ihfā, bet jaukā runnā istahfidams rahdiija, la fchis tohriis ar sawu pulsteni mums trihs mahzibas pee firds leeloht: I. Zilweks, apdohma la tew jamiht, un pehz tam ta teefa. II. Defehj us meefu, lai tew no meefas nau muhschiga pasufchana japtanij. III. Swehtigi, las eefsch ta Kunga nomirht, tee duff no sawahm darboschannahm un winnu darbi tohs pawadda. Tad pasflubbinadams, lai wiffi tā dshwojam, la fchim pulstienim nebuhtu weenreis pahr mums jaswanna! Wai, wai! pahr jums, las effat us meefu sehjufchi, bet lai tas warretu swannihht: Duffat faldi, juhs eefsch ta Kunga mitruschi, pabeidfa z. mahzitajs ar eefwehtifchanas wahideem un Deewa lufgchānu sawu fw. darbu. Kad wehl z. lungs bija pagastam tenzinajis par winnu puhlinu un labprahhtigu rohkas fneeg-

fchanu pee fchi darba, un pagasta wahrdā pahris pagasta amata wihri z. lungam sawu paldeems dewufchi par winna dewigu rohku pee kapsehtas ispuschposchanas, fchikhrames wiffi preezigi ar to apfinnafchanohs firdi, jauku darbu pasrahhdajufchi.

Muhsu baron lungs, Jaunpilles basnizas preefchneeks buhdams, irr ne ween wiffai Jaunpilles kirfpehlei par leelu fwehtibu eefsch basnizas darrifchanahm, bet arri ihpafchi sawa pagasta floblas ihfts tehws fauzams. Preefch nezil gaddeem atpallal wifsch sawam pagastam lohfchu, ehrtu floblas nammu lihds ar semini un plawahm fchliakodams un bes tam wehl gandihfi wiffu zittu floblmeiftra pahritfchanu no fewim dohdams, wehl arweenu nepeekufht preefch floblas apkohpofchanas un wajadfibahm ar gauschi dewigu rohku palihdfeht. Skohlu draugs buhdams, tas daschureis pahrunna ari par floblmeiftru gruhtibahm un finn daschu atspirdsinadamu wahrdū peemest. Kad kahdureis dshreija subdamees pahr to, la wehl til dauds skohlu prettineeku effoht, las scho darbu kawe un apguhtina, tad wifsch us behrnu pulzianu rahdidams pazeetigi fazzija: Schew irr muhsu zerriba us preefchdeenanahm, lai tillai ne-peekufhtam straldami, kamehr wehl irr deena; no teem wezzajeem mehs neko labbaku newartam gaidiht, tee jau paschi nau to faldumu baidijufchi un tadefht to arri neproht zeenihht.

Lai tapehz Deews dohd, la tahdu lungu jo deenas jo wairahl rastohs muhsu mihlā tehwiijā, las par sawu laufchu labklahfchanu gahda un preezajahs, tad Latweefchu tautas laiziga un garriga apgaismoschana jo ahtri plauktin plauktu un neschlohbiddamees no gruntiga zekka, ahkreem fohkeem us preefchu kluhtu. Ja, lai Deews to dohd!
S. —

No **Walmeeras** raksta Hig. z., la tur taggad kahda pilfehneeka dahrsā ahbelel fedi atwekrufchees, Walmeeras Wez-Swihgur fainneekam jauna ahbele stahwoht pilnōs seedōs; awenes dauds weetās seedoht. — Tahdas sinas ari nahl no Kurse mmes walfara puffes; firneem irr bijufchas ohtreij pahkles. — K. muifchas flunstdahri-neekam ifaudfis kirbis no 125 mahzin.

Pehterburga. No karra minifterijas effoht nospreestis, la pa wiffahm festungahm un armijas magafinahm wajag arweenu gattawam stahweht 2 milioneem pohdu fchaujama pulwera. Tapehz tad leelajem pulwera fabrikeem Kasant, Oltā u. z. irr usdohts preefch 1873. g. to truhlfkofchu fagattawoht. (Gol.)

— Keifars pawehlejis wiffus tohs karra fuggu (marines) faldatus, las 1. Januar 1873 buhs pilnūs 10 gaddus isdeenejufchi, atlaift us biketi bes termina; arri no zitteem, zil ween wirfneeziba warrehs bes teem istift. tohp islaifti us to laiku no 1. Oktbr. lihds 1. April 1873.

— Pehz kalnu nodalkas rehkinumeem no Urales krohna kalnu raktuwahm nahkofchā gaddā gribb isneht 15 birkawu sella un 2 birkawi fudraba. Tur isnahktu 2 milioni rublu.

Uf **Mafkawas** leelo istahdi wehl irr dabujufchi leelo selta medalli; arkitektis Baumanna k. no Rihgas par daschadahm riffehm; fabrikants Kael Kr. Schmidt par ze-

mentu; Dauber par allu, Thalheim par sehgeallku, Ja-
Tobs par lorkeem u. w. z. Dà redsam, ka muhsu sem-
mes debli arri us Massawas isslahdes pilnigu gohdina-
schanu atradduschi.

Katrinburgà (Urala kaluds) nahlofchà gaddà kal-
fchoht warra naudu par 1 milionu rublu. U tam waija-
goht 2 tuhst. birkawu kappara. S.

No ahrsennemem.

No Franzijas. Tautas fapulzes lungi wehl nespehj
nogudroht, us zil ilgu laiku lai no jauna nodohd waldibu
libdschinnigajom presidentam Tjeram. Gan tam arri irr
dauds naidneeku, bet leclais pulks reds, ka bes winna ne-
warr istift. — Karra ministeris gan taps atstahdichts;
zaur winna ne-usmannibu tas bij notizis, ka kahds 100
Frantschu saldatu, kas bij us kahdu weetu suttiti eelihda
apbrunnoti Schalon pilsehtà, fur wehl stahw mahzu pulki.
Frantscheem tur nau brihw ar eerohtscheem rahditees un
kad nu wehl sahfa lehrumohht, tad Wahzi eelikka nemeeri-
gohs zeelumà un atnelma eerohtschus un Frantschi gan nu
dusmo, bet reds, ka pehz taisnibas notizis.

— Wahzu regimentes nahf atkal schurpmabl, pret is-
maksatu karra naudas daku atdohd Frantscheem atkal pahri
semmes gabbalu.

No Rohmas. Pahwests isdewis pawehli, ka wisseem
Rohmas preefereem us 40 deenahm buhs eet klosteres un
tur firnuigas deewaluhgshanas noturreht, lai Deews aw-
scheblejahs par taggadejo Rohmas warras waldibu, lai
Wunsch nogreesch famu bahrsibu par scho Babbeli, kas
isdoenas zaur saweem warras darbeem pret pahwestu un
wissu kattotu basnizu famu grehlu laudsi wairo. Italijas
waldiba tahdus wahrdus un darrischanu til eeskatta par
kattinaschannu un gan nau zerrams, ka tapehz draudsigata
paliks.

No Londones raksta, ka turrenes dsellzefku waldibas
irr pee few eeweddufchas ihpafchu jannu cerikti (bremsapa-
ratu) ar ko damfratus warr us ihfa gabbalina noturreht,
kad waj zittu rattu riindu eerauga prettin nahkam, waj
zittada peepescha wajjadsiwa rohdahs. Cerikte irr lohti
skunstiga un newarram to te aprakstihht, bet ta leela irr ta,
ka ar weenu rohtas speedeenu damfa spehku, kas us pree-
schu dienn, greesch atpakkat, tà ka 1/3 minutè rattu rinda
us 500 fohleem tohp noturreta. Zil dauds nelaimes warr
zaur to atgainahht!

— Englantes waldiba nupat irr us Afriku nosuttijusi
weenu no waldibas lungeem, Frere, lai ismekle wissu tur-
renes buhschannu un ranga, ka warretu gallu darriht tai
wehrgu andelei, kahda wehl Zanzibaras walsti stipri tohp
dsibta. Englante effoht gattawa, leclàs naudas summas
turrenes waldineefceem malfahht, kad tee apfohlahs mitte-
tees ar to neschebligu zilweku andeli un zerrams, ka par
schahdu issihfshanas zellu warrehs mehrkim flahtaki klubt;
jo waltskuggi ween, kas gar kraftmallahm schurp turp
brauka, wehrgu luggus kerdami, nespehj nebehndneefceem
wissur pehdas dsiht.

— Englantes awises wiffa meera issluddina to fwe-
damu tai stribdes lerta starp Ameriku un Englanti deht
rohbeschu libnijas pee Schuan fallas. Wahzu keisars bij

no abbahm puffedm par isschfihreju rezeltè un laut nu gan
keisars Wilhelms wiffas lautkahrtes un tahs kontraktè
grahmatas zauri isnehmis, nospreeda, ka par rohbeschu
buhb buht tai libnijai, ko Amerika bij usdewusi, tad to-
mehr arri Englante preezajahs un sakla, ka wezs nemeera
gabbals effoht gohdè Deewam isdeldehts.

No Japanes paganu keisara nupat daudfina, ka effoht
kriftigu tizzibu peenehmis un prohti luttern tizziba eegahjis;
bet wehl skaidrakas fianas par scho leetu janogaida, jo
nesen wehl bij leels kriftitu wajjataja. S.

Kurssemes lauffstohlu buhschana 1871/72 gaddà.

Bee jauna skoblas sikkuma zelschanas Brubschu semme
dauds par to stribdejahs, waj tautas skoblas waitahf pee-
friht waldischannai jeb basnijai; pee mums Kurssemè ta
leeta newarr stribde nahht. Skoblas te irr skaidri no bas-
nizas puffes zeltas un no tam nahkuschas, ka mahzitaji
wiffupirms usdewa saweem kesterereem, lai tee tohs behr-
nus, kas no draudses us skobloschannu tohp suttiti, nemm
fawà mahziba. Ar schihm pirmahm kesteru skoblahm
gan newarreja ilgi peetikt, jo nebij nei ta wajjadfiga ruh-
me preefch wiffa ta leela skaita, tàpat arri truhka wiffas
tahlakas skoblas eeriktes. Kad nu wehl 1819. gaddà
zaur Kurssemes semneeku sikkumu grahmatu tilka wiffahm
muifchu draudschm pawehlehts ik us 1000 dwehselem (no
abbahm kahrtaim) zelt un usurreht pa skoblai, tad nu
nahkamà laikà un ne zaur ko zittu, ka ween mahzitaju
luhgshannu, mekleschannu, passubbinaschannu un useeschannu
tappa zeltas daschas pagastu skoblas. Starp tahm wiffu-
pirms bij tahs, kas wehl taggad waj pa dakkai, waj pa
wiffam no basnizas mantibahm tohp usurretas. Tur-
klahht labba teefa labprahtigu kungu sahfa gahdabt par
skoblahm preefch saweem pagasteem, gan skoblas semmi,
gan buhwmateriali preefch skoblasnamma, gan arri to
wajjadfigu buhwnaudu dohdami, un tahlahf waj weeni
pafchi waj kohpà ar famu pagastu par skohlmeistera lohni
gahdadami. Waldischana no sawas puffes ne pee wee-
nas no tahm skoblahm nei zelloht nei usurreht nau dal-
libu nehmuft; un ja frohnis, domehnu teefa waj lambara
waldibas ar konsistoriju waj daschu mahzitaju skoblas
labhad pawehles un norunnas turrejuschi, ja frohnis
skoblai semmes platschus eerahdjis un buhwkohlus un
malku atwehlejis, tad Wunsch to ne wis tà waldischana
darrijis, bet til tà ihpafschneeks no frohna muifschahm;
pee wiffa ta ta sinnaschana par wissu skoblas eelschfigu
buhschannu bij un palikka pee draudses mahzitajem. Tà
tad tahs sauschu skoblas Kurssemè irr weenigi isaugu-
fchas no kriftigas draudses pafchas un neschkirrami peedere
pee basnizas. Tas sikkums zil skoblahm buhs buht, gan
bij isnahjis, bet 53 gaddi irr aistezejuschi un ta ispidi-
schana wehl nan notikkust nei us frohna nei us dsimtahm
muifschahm; sikkums ween nau spehjis to isdarriht. Kur
dsimtkungs waj domehnu waldiba, pagasts un mahzi-
tajs irr bijuschi weenprahtigi ruhpiji vor skoblahm, tur
skoblas irr zehlfuchahs; fur weens no winneem tilka ruhpi-

bai truhft, tur nau to ffohlu. Dà tad tas arri nahzís, fa muhfu ffohlahm katrai tà fakfoht fawu ihpafcha ifkatta irr; irr fawadibas pehz mahzibas, ffohlas — grahamatam, laika u. z. Birnaja laika tas arri mas fo ftabdeja, warbuht wehl labbu atneffa, bet taggad, fur nu ffohlu tihkhis driht buhs pahrfteepis wiffu semmi, fahf arweenu fiprakti eewajadsetees pehz weenadas ffohlas waldibas; irr laiks no teem daschlahrtigeem peedfihwojumeem un eewehrojumeem ifnaemt wispahrigu liffumu. Bogafteem irr rektes augufchas, bet laudis weetahm fahf dohmaht, fa jau warr fpreest par wiffu, aifmirft, fa zitteem arri irr fawas teefibas un fa katrai iffchkiramai leetai buhs buht faweeem pratteju iffchlijeem. Newarr wis katrs nospreest par ffohlmeiftera derrigumu jeb là lai mahzibas eedalla. Tapehz tad ffohlas draugi ar ilgofchanohs gaida pehz ffohlas liffuma, fas fneeds weenlibdfigi par wiffu semmi. Tas jaunais liffums gan wairahf til to ahrihu puffi no ffohlas buhfhanaas neffihis un atliks tas eeffchligas ifbuhwes darbs tai jaunai ffohlu-wirfteeefai. Un preeffch tahdas jau dauds irr un wehl tohp fagattawohts uf mahzitaju finodehm, uf kurreahm no 1847. gadda fakfoht ihpafchi ffohlu referents ifgaddus finnas dohd par ffohlas buhfhanaas weiffchanohs un plafchafas runnas par fcho leetu tohp turretas, tà fa zaur tahm daudfahrtigahm apfpreefchanaahm irr jau fipri par to gohdahs, fa tee fahrri irr atfchirti no ta felta, fas paturrams. Arri fchi gadda finode ezeehla komiffioni, fas lai ifftrahda mahzibas finodu katalogu, fo warretu ffohlahm preeffch eewefchanaas pafneegt un fas turpmahf arri derrehs ffohlu-wirfteeefai par zella rahditaju. Wehs gaidam ffohlas liffumu, fas finnas peellahjigi eewehroht wiffas muhfu wajadfibas, par tahm gahdahf un iffargahf no nezefteem.

Kad nu ufluhfojam, là taggad ar muhfu ffohlas buhfhanaa fahw, tad arri no beidsama 18^{71/72}. gadda newarram zittadi, fa fazzihf, „effam uf preeffchu gobju fchi“. Ffohlu fkaits pawiffam taggad irr 346 (10 wairahf là pehrn); pehz liffuma un wajadfibas truhft wehl 128 ffohlas (Baufkas apr. 26, Dohbels 22, Grobinà 21, Kandawà 21, Piltene 12, Sehrespilli 11, Ruldigà 9, Zelgawà 6. — No fchihm 17 jaunais ffohlas fahw buhw: Bauftà 6, Kandawà 4, Sehrespilli 3, Dohbels 2, Piltene un Zelgawà pa 1. — No tahm 346 ffohlahm 66 nau wehl pofchu nammà un tohp laut fahdà rubmè noturretas; no ffohlas nammeem 10 irr par dauds masi, 41 irr nohtigi fobuhwejami. Wisliffatai eet ar ffohlas nammeem Sehrespils aprinaki (fur 28 ffohlas nammu truhft) un Grohbinas apr. (22 truhft); wialabali fahw Zelgawà, Piltene (ihpafchi flawenà Ahrlawas firfpehlè) un Bauftà. Wiswairahf wehl fchohs truhlfumus reds frohna pagafds.

Pawiffam Kursemmes laufffohlàs fahw amatòs 378 ffohlmeifteri lihds ar 15 ffohlotajahm. Kattu ffohlu wehl bij 15 un fur tabs warr paffahweht, tur warr redseht, fa wehl truhft grantigas pagafsa ffohlas; un ihpafchi nabagu faufchu behrneem japaleef tur bes wiffas ffohlas mahzibas, jo tee nospelj to ffohlas naudü ifmahfahf.

Ja nu ffohlmeifteri ufzizzigi un firdigi fawu amatu lai lohpi, tad faprobtais, fa winneem nebuhs truhft iftiffhanai. Par masa ffohlmeiftera lohne ftabde wiffai ffohlai, jo derrigi fpehli tad labbaki eet zittòs amatòs, ffohlmeifteram truhft tabs darba preezibas, wiffch raudfihis zittadas pelnas fahf nemt un atraus laiku un fpehlu fawam ffohlmeiftera amatam. Kad palibga ffohlmeifterus nefkatta fahf, tad ffohlmeifteru lohne ifg. g. zaur zaurim bij uf 206 rubli. Zelgawas aprinaki (429), Bauftà (238), Dohbels (216), Piltene (191), Kandawà (185), Ruldigà (144), Grohbinà (123), Sehrespilli (11). Wehl bij 109 ffohlmeifteri, furru lohne bij ap-pafch 100 rubl; ihpafchi atkal Sehrespils un Grohbinas apr. Tapehz tad arri Jareds, fa 84 ffohlmeiftereem ja negribb baddu mirt, jakerrahs pee zittadeem amateem, fas aiffawe pee ffohlas amata. Tee basnigas amati, là ketteru un ehrgeleueku, warr wehl it labbi tapt fahf ifpilditi, bet tahdi amati là ffrihweru, faimneeku, amatneeku, at-welf ffohlmeifteri no ffohlas galda. Sehrespils aprinaki warr dabuht redseht, fa daschs ffohlmeifteres deen gandriht par welfti, lai til paliftu no rekrufcheem atfwabbinahs un pagafsi neraujabs no teem, zilwekus tà ifwal-fahf. Dà tad redsams, fa tas no augftas waldibas ifdoh-tais liffums, fa ffohlmeiftera lohnei nebuht nebuhs masalai buht, là 3 reis til leelai, là pagafsa wezzafam zaur liffu-meem nospreests, wehl dauds weetahm tohp pahrfahpts un zaur to pret ffohlas buhfhanaa tohp grehfohts. — No wiffem ffohlmeiftereem irr til 171 seminarà mahziti. Tee ffohlmeifteri muhfu lohpu fadfhimè fahw wehl arween tà fakfoht bes ihfa pamatta. Zaur fawu mahzibu un amatu wümi irr atfchlihrufchees un ftabju fchi pahri par to leela faufchu pulka fahwolkli, bet mas wehl to reds, fa fmalfti mahzitahs fahrtas tohs nu ufneem un welf pee fewis. (Pa dalkar arri no fchihis leetas warr nopraft, tapehz til leels pulks ffohlmeifteru (gandriht ruffe) paleef neprezzeju-fchees). Turfahf arri zaur to, fa ta mahziba nau fpeh-juft eet lihds pafcham dfflumam un irr weetahm til tà puf-zella paliftu fahwam un tee dffkati mahziti atkal nefteepj deefgan firdigi un nihli fawas rohkas pretti, zaur to roh-dahs ffarpibas, atfchaggaribas, puffofchanaahs. Tapehz tad newarr deefgan ufteift to lohfti derrigu un wajadffigu leetu, tabs ffohlm. fapulzes, fur tee amata beedri, wihrs ar wirru wairahf lohpa feenahs un weens zaur ehtru fi-prinajabs uf amata darbeem un fpehklus laffahs, lai wif-fadi fawu weetu pilda un ueleekahs no wehjeem fchahbitees. Preezajamees tapehz par tahm ffohlmeifteru konferenzechm, fas nu pa wiffem aprinkeem fahf zeltees; tas irr pareiffi fa tabs fahfahs pee weenas draudfes ffohlmeiftereem, no tahm ifaug tabs konferenzes, fur wiffi ffohlmeifteri no weena prahwefsa aprinka fapulzejahs un tà fataifa pama-ftim to zellu nahkamai wispahrigai konferenzei. Fchihis konferenzes katram draudfes mahzitajam jonemm fawà waddifchana un lohpfchana, lai warretu zaur to ffohlmeifteri fawu amata darbòs dffkati tapt eeweffi un paliftu iffargati no nezefteem, lohdi zittur peeredfeli.

Ffohlas behrnu fkaits 18^{71/72}. gaddà bij 18,770 (12,385 puif. un 6385 meit.), tà tad pret pehmo gaddu

bij audsis par 2032. Waffarasflohla bij 3743 (starp teem 377 meitenes), stipri bij nahluschi flahst Kuldigas un Grohbinas apr. Arweenu wehl janoſcheblo, ka meitenes til mas wehl floblas raida un tomehr til ween labbi mahzitas mahtes reis ſpehi ſaweem behrneem freetnu mahzibu jau mahjas doht.

19 floblas irr bijuſchas, fur waitahl ka 100 behrni bij weena m floblmeiſteram jamahja. Weena Zelgawas flobla iſgahj, ſeemu bij 223 floblas behrni 1 floblmeiſteram nodohiti. Kad nu irr iſreſkinahts un eewehrohts, ka 1 floblmeiſters dauds ja 70 floblenus ſpehi pahredſcht un mahzht, ka nahlahs, tad redſam, ka wehl 69 floblmeiſteru truhliſt; ja jaunus floblas tur newarr zelt, tad nowaddeem buhtu us to jadohma, palihga floblmeiſterus turreht. Floblas apmelleſchana 18^{71/72}. g. zaur zaurim bij us 12 nedetahm. 160 floblas irr 2 floblas ſeemas noſpreeſtas (ihpaſchi Bauſka un Kandawa). Zittas eet no 1—3 floblas ſeemahm. Floblenu pa-ehdinuſchana notikka 29 floblas. — No tahm 93 draudſchm bij 37, fur wiſſi eefwehtami behrni bij flobla bijuſchi (ta wiſwaitrahl Kuldigas).

To wallodu mahziſchenu, prohti mahziſki un freemiſki, ſaprohtams, newarr wis tam ihſam ſeemas floblas laikam peedalliht, jo tas til aiſnemtu to ihſu dahrgu laiku un mas to ſpehtu uſtrahdiht; wallodu mahzibas warr til ar waffaras flobleneem turreht. Par waffaras floblu runnajoht jaſakka, ka zil teizama wiinna arri irr dehl teem behrneem, kas tur warr tahlaki tapt flobloti, tad tomehr fur waffaras un ſeemas floblas behrneem til irr weens pats floblmeiſters, tur tad ſeemas floblai tas gan iſnahke arweenu par leelu ſlahdi, jo floblmeiſteris no ſawa paſcha weena ſpehta dauds aiſdohs us teem behrneem, ar kurreem warr dſikkaki darbotecs un kas tam ihpaſchu eenahſchenu neſe. Jau ſeemas flobla irr lihds 3 ſchkiras, (waj no pirmahs, ohtras jeb treschas ſeemas); kad nu wehl waffaras fl. behrni nahl flahst, ka zettorta ſchkira, tad floblmeiſters warr puſchu plehſtees, wiinſch tomehr pee wiſſeem til maſumu ſpehs paſtrahdaht. Ja muhſu floblas lai uſplauſt, tad buhs us to jadohma, ka mums lai buhtu diwejadas floblas: 1) ſemmakas pagasta floblas, zaur kurrahm wiſſeem behrneem buhs eet un fur lai mahja tahs katram waijadſigahs leetas. 2) augſtakas draudſes floblas, kurras tohs behrnus lai raida, to taggad ſuhda waffaras flobla. Weidscht tad ſakkam, ka ar pateizibu un preeku gribbam arri us to pagahjuſchu gaddu luhloht, bet arri to jautri eewehroht un azzis paturrecht, zil dauds wehl irr darrams, lai muhſu floblas to kahpeni ſaſneeds, kabdu wiſſi latweeſchu tautas draugi tai no firde wehl. (M. P.)

Wafudduſe wehſtule.

(Beizums.)

Dahma bij wehſtuli iſſagguff. Kas zits nu bij darrams, ka ſkaiſtaj ſaglei pakkal dſihtecs. Bet kahdi lawekki wiinam pee tam zekka ſlahjabs! Nattu durwis, lai gan wiinſch gauſchi nopublejabs, neſahwahs atdarrites.

Atkal nelaimē! — Wiinſch ſlauweja pee lohga un pagahreja lai atdarra, bet neweens negaddijabs, kas to buhtu darriis.

Pehz ihſa brihſcha arri ſahka maſchina rattu rindu ſchuhſdama prohjam wilkt un kas zits muhſu iſmiſſuſcham atlikka, — ka gribboſcham, waj negribboſcham lihds braukt.

Wiinſch palikka beſ ſamannas. Wehl reis wiinſch neh-mahs pehz wehſtules mehleht, bet weltigi. Ka pagallam, ta pagallam!

Taggad wiinam ſkaidri preeſch azzim atſlahjabs, kamdehl dahma til wiltigi bij prattuſe gahdaht, ar wiinun weends rattos kluht un ka ſchi, — lai pee behgſchanaſ lawekki nebuhtu, nelahdas zekka leetas nebij lihds nehmuſe. Arri wiinſch atgahdinajabs, ka zigaru taſchianu iſnemmoht wehſtuli bij iſwilzis un zaur to dahmai uſglabbaschanaſ weetu rahdijis. — Weidscht wiinſch wehl atſinna, ka pee teem ſaldumeem, kurrus dahma wiinam peedahwajuſe un wiinſch arri peenehmis, — meega ſahles flahst peejauktas bijuſchas. Schis nu wiinun bij kakti eemidſinajuſchas, ka ka dahma wiinam nemannoht wehſtuli bij warrejuſe iſwilkt. — Dahmai ſaws iſwillſchanaſ uſdewums bij til wehniſchigi laimejees panahkt. — Wiinna gohds nu bij wehja. — Kauns preeſch wiſſeem diplomateem. — Iſſamiſſuſcha prahta wiinſch ſawu behdigu nahlotni pahrdohmaja.

Pee pirmas peeturamas weetas notikuſcham, Seeſeldam zits nekas ne-atlikka, ka ſirgus nohmaht un us beidsamu ſtanziu atpakkal dohtees, — jo par dſelzjeklu wiinſch til pehz puſnaks turp warreja tikt, — ka lai warretu pehz wehſtules ſagles pehdas dſiht. Zelfch wiinam ka us muhſchibu liklahs.

Turp nokluis wiinſch uſſahka ſawu melleſchanaſ darbu. Wiſſupirms dewahs pee bahnuſcha waldiſchanaſ, bet nelahds brihnumus, ka nelahdu iſſkaidroſchenu tur nedabuja. Tad ſahka par pilſehtiinu klauſchinaht, bet kad nu paſtarpahm jau naktis uſbrucka, tad arri ſcheit wiinna puhles gluſchi weltigas bij.

Kas bij taggad barona liktens? — Kas zits, ka ar launa azzim us mahjam greſtees. Tadehl gaidija rattu rindu atnahkam, kas lai wiinun atpakkal weſtu. Pee tam wiinſch arri prahtoja, ka warbuht dahma ſche buhs paflehpufehs un arri dohmahs atpakkal dohtees. Bet weltiga zerriba. Seeſelds bij tas weenihgs, kurſch eekahpa. Tas reisneeku pulziſch, kurram Seeſelds peebeedrojabs, duſſeja ſaldā meegā. Labpraht wiinſch buhtu meegu ſcheem lihds baidijis, bet breeſmigi ſapni wiinun arween no meega iſtrauzeja. Til pehz ilga laika wiinſch weegli eefnauda. Wiinam ſapni dohmās nahze, ka wiſs tas kas notizjis, tiklai ſapnis eſfoht un ſchigli wiinſch kehra kabbatā pehz wehſtules, bet — bij behdiga pateſiba.

Ar ſapneem zihnotees naktis bij pahrgahjuſe un deena auſe, bet gauſchi nepatiſkama. Sauls mahte behdigi aiſ beeſeem mahkuleem flehpahs, iſ kurreem ſmags leetus ſemne gahjabs. Tadehl arri newarreja lohguſ atdarriht un gais eelſch ratteem palikka ar katru azzumirkli nepa-neſſamahks. Pee tam wehl weens no meega iſtrauzehts

behrnisch sahla fawu rihta dseefminu wilkt, ta ka Seefeldam gauſchi nepatihkami bij. Bet tomehr winnam wehl leelaka nepatiffchana preeſſcha ſahweja.

Galla mehrkis jau driht bij klah, lai gan Seefelds wehlejahs, ohtra pus pofaulas buht. Bilſehtas tohrnus jau warreja ar azzihm ſaredſcht. — Urweenu lehnaka un lehnaka palikka rattu rinda ſkreeſchana, lihds beidsoht pee bahnuscha noſtahja.

Durwis atwehrahs un latrs ſteidsahs no ratteem abra tikt un arri Seefelds pats neſinnadams ta notizzis, atrad dabs uf bahnuscha platscha. Tiklihds tas bij notizzis, dſtredja wiſch arri jau, ka paſihſtama balſa winnu pee wahrda ſauza un zaur mudſchedamu tauſchu barru winnam kahds tuwojahs.

Ut Deems! — tas bij kanzelejas preeſſchneeks hoſrahts Schirmers.

„Sweiki! sweiki, baron Seefeld! Rabbi, ka muhsu telegrams Zuhſ un zella wehl ſafneedsis.

„Kahds telegrams, hoſraht lunge?“ —

„Nu — tas, zaur kurru Zuhſ tappat atpaffal ſaukti.“

„U—l—paffal ſaukte?!“ —

„Ra tad! Waj tad Zums eeffch F. ſtanzijas netikka telegrams nodohts?“

„Zuhſ, hoſraht lunge, gau loikam ar mannim johkus dſenneet un warbuh, jau ſinneet to hehdigu gaddijumu?“ —

„Ra es gau lai neſinnu, kad pats pee tam wainihgs eſnu.“

„Ro! — Zuhſ, — hoſraht lunge? — Zuhſ bijat wainigi pee tam? — Zuhſ ſinnajat no ta beſkauniga ſeeweeſcha?“ —

„No kahda ſeeweeſcha Zuhſ runnajeet, baron lunge?“

„Nu — no tahs ſkaiftules, kas man to wehſtuli noſagga.“

— „Wehſtuli no—ſag—ga?“ Hoſrahts ſahla gauſchi ſmeetees. — „Ta leeta arweenu paleel ehmigaka!“ —

Barons nu nemaſ ne-iſpratta kas notizzis, un luhdſa hoſrahtu, winnam par notikkufchu ſkaidrakas ſinnas doht.

„Labpraht!“ ſazzija hoſrahts, „bet man tiktu pa-preeſſch ſinnaht, ka Zums ar to wehſtuli irr klahjees.“

Seefeldam wajjadſeja fawu peedſihwojumu gallu no galla iſſtahtſiht. Hoſrahtam bij ko paſmeetees.

Kad Seefelds bij beidſis, tad hoſrahts iſſtahtſija, kas notizzis bij.

„Ta neriktiga wehſtule, kurra Zums iſwilktu un taggad ſchejeenes waldischanas rohkās, bij deht mannas paugſtinachanas par jeheimrahtu rakſita. Geſchligde ſirdſpreeks biju es ſcho pahrmajinis ar to ſwarrigu, kurru Zums uf W. . . . i bij weſt. — Te es Zums taggad to riktigu eerohkoju un ar pirmu rattu rindu, kurra pehz puſtundas no ſchejeenes aiſeet, Zums wajjag atkal zella dohtees.“

Seefeldam to dſtredht, palikka dauds weeglaki ap ſidi, it ka buhtu dſirnawu akmis nowehlees.

„Bet ko tomehr eſſelenze par to wehſtules ſahdſibu teiks? Waj nu riktiga jeb neriktiga noſagta, waina ta patti.“

„Par to es gabbaſchu!“ atbildeja hoſrahts. „Es teikſchu, ka es pee bahnuscha wehſtuli no Zums panemams atdarriju, ka lai warreku pahrlcezinates un ka man pee tam wehſtule tai zilweku druhſma no rohkahm iſrauta un ſipri apwainota tiffa, ta ka bij par jaunu japahrakſta.“

„Waj tad eſſelenze no ſahdſibas nefa nedabuhſ ſinnaht?“

„Schim brihſcham ne! bet ſebbah, warbuh, pehz aſſonahm deenahm, kad Zuhſ legazionkrahts buhſeet, jo eſſelenze — bet kuſch! lai paleel. — Taggad ſteidsatees! Bet peeglabbajeet ſchoreis labbah un neleekatees wairs no kahdas ſkaiftules apmahnitees.“

Rekawedamees ſteidsahs Seefelds no janna zella un fawu uſdemumu kahrtigaki iſpildija. — Reiſt ſtehlā bijis, bij ſaſmehlees gudribu preeſſch wiſſa muhſcha.

Fr. Sdnbrg.

Wiſſejees. Geſch 40. Latw. aw. nummura 317. uſſe it beidsama rinda nau jalaffa: garriga dſeefma truhſt, bet garriga gairma truhſt.

Atbilda.

J. S. B. Zuhſu pretrahts farro pret leetahm, to g. pateek nemaſ nau teizis. Nei fur ſtabu, nei es to buhtu labwis Latw. aw. teikt, ka pagasta wezafais labbah lai irr maſ ſtehlōhts. Waj g. rakſtidams kahdu ihaſchu cenaidneeku prabā iurejis, nei es nei Zuhſ to ſinneet, bet tahdam wahredam irr ar weeta, kad iſſektir ſtarp ſtehlā mahjtu un ſtehlōtu gekkt „pahrmahjtu.“ kahdi arri weetahm atrohds. Sarrohtahs pats no ſewis, ka nowadda balforajt, meledam pehz ta wiſſuderrigaka uf ſawa pag. wezz. amatu daſchā weeta eſſatitihſ un wehleſs arri tahdu, kas irr nevezzejees un peederr pee jaunakeem, bet fur tad arri g. ſakka, ka pag. wezz. buhs tik un tik behrnu tehwan buht un tik un tik tigi mahjas jau lohpuſcham? Bet ſakkeet, tad jums buhtu diwei, wiſſadi zitiadi weenadi dertigi, waj paſchi nodohtu balſu tam, kas wairah ſawa muhſchā peerebejis, kas pats mahju un ſawejus lohpoht jau daſchu gudribu weemahzjees, kas ohtram wehl pa leelal dalkai galwas un ne dſihwes gudriba. Bet ja ne-vezzetais un jaunais buhs pehz iſhtas wehtibās kas pahrafais ſtarp zitteem, tad zerru ta g. pats zels winnu par „tehwu“. Strihdei tur nau weetas. Latw. aw. apgabdatais.

Rabbibas un pretſchu tirgus Jelgawa, 23. Oktober, Rihgā, 28. Oktober un Keepaja, — Septbr. 1872. gaddā.

Maffaja par:	Jelgawa.	Rihgā.	Keepaja.
1/3 Tſchew. (1 puhru) rudu	2 r. 30 f.	2 r. 75 f.	— r. — f.
1/3 " (1 ") ſweeſchu	4 " 25 "	4 " " " "	" " " "
1/3 " (1 ") meeſchu	1 " 80 "	2 " 25 "	" " " "
1/3 " (1 ") auſu	1 " 20 "	1 " 50 "	" " " "
1/3 " (1 ") ſturu	2 " 50 "	3 " 25 "	" " " "
1/3 " (1 ") ruju rudu miltu	2 " 10 "	2 " 35 "	" " " "
1/3 " (1 ") bihdeletu	3 " " "	4 " " " "	" " " "
1/3 " (1 ") " ſweeſchu miltu	4 " " "	6 " " " "	" " " "
1/3 " (1 ") meeſchu putratnu	3 " " "	3 " 75 "	" " " "
1/3 " (1 ") karroſſeti	— 60 "	— 80 "	" " " "
10 puhru (1 birſawu) teena	4 r. 50 f.	5 r. — f.	— r. — f.
1/2 " (20 mahz.) ſweeſta	5 " " "	5 " 25 "	" " " "
1/2 " (20 ") diſſes	1 " 10 "	1 " 15 "	" " " "
1/2 " (20 ") tabala	1 " 60 "	1 " 25 "	" " " "
1/2 " (20 ") ſchiktu awwinu	— 25 "	— " " "	" " " "
1/2 " (20 ") ſtorna ſmau	2 " 40 "	2 " 20 "	" " " "
1/2 " (20 ") kraſta	1 " 70 "	1 " 5 " "	" " " "
1 wuzgu linna ſehſtu	9 " 50 "	9 " 50 "	" " " "
1 " ſittu	10 " 25 "	10 " 50 "	" " " "
10 wudu ſaſlannas ſabls	7 " " "	6 " 25 "	" " " "
10 " ſaltas rupjas ſabls	6 " 50 "	6 " 25 "	" " " "
10 " " ſmaltes ſabls	6 " 50 "	6 " 25 "	" " " "

Latw. Awſchu apgabdatais: J. W. Safranowicz.

Basnizas un skolas sinas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinaas. Skohlmeistern seminari jeb stundu mahzibas?
Sallaspla kurlmehnu skola.

S i n a a s.

No Berlines. Schogadd 6. (18.) Aug. kurlmehnu apghadaschanas beedriba famus gadda swehtkus Berlinē, Doroteas basnizā swehtija, us lo no wiffahm Wahzjemmes mallahm 542, un turpat no Berlines 300 kurlmehmi zilwefti us deewakalposchanu bija fanahkufchi. Tee bij nahkufchi no attahlahm pilsehtahm, no Kenigsbergas, Breslawas, Stettines, Wihnes u. t. j. pr. us swehta wakkarina baudischanu, tapehz ka fchee nabadfiri kurlu buhdami, no teem mahzitajem, kas dsirdoschahm aushm Deewa schelastibu fluddina, to preezas wahrdu fawās firdis newarr fanemt. Berlinē tas Deewa wahrdu mahzitajs Schönbergner irr 1864 kurlmehmeem par mahzitaju eeswehtihst; jo wirtsch tahdeem kurlmehmeem, kas skohlās gruntigi ismahziti, spreddikus zaur simehm mahf turreht, lo fchee pilnigi faprot; bet fchi garriga wajadsiiba tohs gaudaus bij dsinnufi to garru zellu — dascham tahds zellsch 80—100 juhdsu garrumā — lihds Berlinei nsuemt. Mahzitajs to swehtku spreddikam par pamattu bij nehmis to Ewangeliumu Mark. 7. 31—37. — Ur apbrihnoschanu bij redfams, ka mahzitajs Deewa wahdas zaur simehm, lo pee saweem pirksteem israhdiya, fawai kurlmehmai draudsei, no 842 dwehseleh fluddinaja, un zil usmannigi fchee gaudeni us tahm simehm raudsihahs, lai teem neweens wahrdiasch nesustu, bet lai wiffi buhtu fakrahti winau firdis. — Pehz beigta spreddika peezeem wihreescheem un septinahm meitahm 12 bihbeles isdallija; jo fchee zaur fawu kristigu isturreschanohs to leezibu pelniju fchi, ka tee dauds tahdeem zilwekeem, kam dsirdoschas aushs, eeksch kristigas dsihwoschanas par preekschsihmi warr derreht. — Swehtu wakkarinu baudiya kahdi 400 kurlmehmi zilwefti.

Bet mums, kas mehs fcho sinu lassam, atleekahs lihds ar teem laudihm Ewangeliumā issault: „Tas Kungs wiffu labbi darrijis! Wirtsch tohs kurlus darra dsirdoschus un tohs mehms runnajoschus!“ — Kungs, dari arri muhsu aushs us taweem wahdeem dsirdoschas un muhsu mehles tschaklas tawu schelastibu isflameht. Palihdsi, ka arri mehs tohs kurlus, kam walsoda panemta, pee tewis peeweddiam. Lai muhsu rohtas, irr dewigas pee muhsu Latweeschu kurlmehnu skohlu aplohpshanas. Dseedini, ahriste, muhs wiffus, tad tapssin dseedinati.

L—L.

Skohlmeistern seminari jeb stundu mahzibas?

Kreewusemmē dauds weerās, kur skohlmeistern wehl lohti truhst, irr usdohmajufchi skohlmeistern ihfā laikā zaur to sagattawoht, ka kahds skohlās buhschanas prattejs nemm jaunus zilwekus us ihfu laizinu (pusgaddu) mahzibas stundas un fawu mahzibas gahjumu zauri isgahjis atlaisch klauskajus par gattaweem skohlmeistereem. Muhsu laikōs arri wiffi tee, kas us labbu dohma un labbu gribb pastrahdaht, irr sawada nemeera un dsirkstetu pilni. Wiffā meerā par dedsigahm leetahm pahruunnahht, irr gruhiti eespehjams. Kam prahts dauds mas atwehrees, tas gribb us preekschu un ittin ahtri un us reisi us wiffahm pufsehm us preekschu. Bet pehz gaddu simtenus ilgās papuā gullefchanas tam prahtinam wehl truhst tahs isturribas, bes kahdas nekās nau isdarrams. Tapehz tad zensdamees ahtri un wiffur us preekschu gribb arri fcho ar lohti mas gruhituma panahkt. Redf zittas tautas eepreekschu un gohda kahriba dsenn pakkatejohs; bet truhst tahs apwehreschanas, kur tas sirgs eejuhdsams un kahdai wiffai eerikte wajaga buht, lai tee ritteni us reisi greeschahs, un pee wiffas leelibas jamanna, ka to spehku wehl tik ma. Tā nu arri gribb skohlmeistern sagattawoht ahtri un leelu pulku un bes wiffa gruhituma nezil mehneschōs. Daschas semstibas fcho leetu lohti eemihlejuschas un zell tahdus pedagogiskus mahzibas gahjumus, kur jauni zilwefti, kas skohlās mahzibu jau dauds mas baudijsufchi ihfā laizina tohp nowitteti ar wiffahm tahm sinaschanahm un praschanahm, kas teem ihpaschi pee skohlās galda sehshoht buhtu wajadfigas; un tahdas eeriktes fahf lenzinahht pahrahf par teem pastahwofcheem skohlmeistern seminareem. Bet lo no zittahm lehtahm leetahm mehds teikt, kas ihpaschi tē minnams. Kas dauds mas irr pahdohmajis un apwehres tautas skohlmeistern muhschu un darba lauku, kas to atsinnis, ka ne tik ween weena un ohtra sinaschana irr winna wehrtiba, bet jo wairahf tas pilniga wihra gars un ta firds, ar weenu wahrdu tas karakters, tam jafalka, mahzibas stundas nemuhsham to nespehj eedoht, lo weffels seminara zauri gahjums. Tais pedagogu stundas gribb nemt tahdus, kas jau skohlās bijufchi. Zif tad nu tahdu buhs? Kas jau irr dabujis appakshesjabs skohlās iseet zauri, teem atwerrahs simts zelli, pa kurreem tee pee dauds weeglakas maisēs spehj nahkt, ne ka pee tahs fuhrahs skohlmeistern maisēs. Un kas no augstakahm skohlahm waj issumti, waj puszeffa palikkufchi, waj tee buhs tee derrige? Pusgadda laikā pateesi newarr ne dohmās nemt

wenu firdi ta iskohpt un prahntu isglibtoht, ka to warr zitteem par waddoni nolift. Slikti ffohlmeisteri, kurreem pascheem tee wilni pa eelfchu dauhabs un gattaws un jehls weens zaur ohtru jaugabs, irr wiffai tautai par leelu famaitafchanu. Ja weena tauta gribb us preefchu fluht, tad newarr deewsgan to tai aufis swannibt, lai luhko, ka or ffohlu un ffohlmeistereem to leetu newemm kant ka. Sbpafchi muhsu leela walsti, kur us wiffahm puffedm wehl zelli walka, irr us to jaluhko, ka ffohlmeisteru seminari us to kreetnalo irr eeriketi un tur zaurus gaddus pee teem tohp strahdahts un glibtohts, rawehts un audfinahhts, kas gribb reis tautas ffohlmeisteru weetas stahht; tahs weetas praffa mihlestu, nodohfchanohs un eelfchliu firds stiprumu, bes kurrarm leetahm janogrimst tanni mas krahfchna deenifchliu ffohlmeistera dshw, jafaruhgst neffoht to leelu ne-atjehgchanu, ja-apluhst zibnotes or wiffu to neprahntibu, mahnutizzibu un palaidibu. Tautas ffohlai nebuhs wis til buht laffifchanas un ffrihpofchanas dressu- rei, bet dwehfelu kohpejai un gaischu ffrichu un prahntu audfinatajai. Tas amats irr krahfchns, bet arri gruhhts. So tur atrauj, waj us fcho amatu fataiffoht, jeb ka pinneflus feen ar teem, kas amats stahw, to atrauj un ar to faista wiffu pa-audfi, wiffu fawu tautu. N. P.

Sallaspils kurlmehmo ffohla.

Muhsu gadfinteni, kur zilweta gars ar wiffu spehku un brihniifchliu gudribu zenschabs dabbas liklumu dshlumus isprast un panahht, ka tee dabbas spehki jo deenas jo wairahl lai zilwezigai labllahfchanai kalpo, un kur ta ruhpedamees isgudro un iswedd milsu darbus, kas brihnumeem lihdfigi — schinni pascha gadfinteni arridsan fristiga mihlestiba nestahw dibla, bet ne-apnikluff darbojahs arween atkal jaunus zhus, jaunus eeriktes isdohmahht, lai ta debbesu walstiba wirs semmes wairojahs, garrihgs ka laizihgs pohstis un truhlums massnojahs un to nelaimigo gruhhts liktens tohp weeglinahhts. Kahdu isweizigu un or dauds fwehtiteem angleem puschlotu darbu ta fristiga mihlestiba strahda, tam por lezibu stary dauds zittahm leetahm peeminnesim til tahs daschlahrtigas labdarrifchanas eeriktes, tohs daschadus globhfchanas un kohpofchanas nammus, kuru skaitis itdeenas wehl wairojahs un pa wiffu semmi isplahhtahs.

Arri muhsu tehwijas fristigas draudfies tahdas apschelofchonas eeriktes, gohds Deewam! fahl wairuma eet un pee teem, kam muhsu stary fristiga mihlestiba wehl nesen kluffu kohpofchanas weetinu eegohdajusi, peederr tee nelaimige, kas ir tur, kur no laudihm mudscheht mudschetu, tomehr dshw ka weentuki un atstahht, ka dshwi aprakti. — prohti tee kurlmehmi. War to ffohla- un kohpofchanas nammu, kas muhsu stary ruhpejahs fchohs nelaimigus zilwezbai atdoht un tohs west pee tahs dahrgas pehrles, pee tizzibas eelfch Jesu Kristu, to greh-

zineeku Bestitaju, bes ka neweens netohp fwehts, — par muhsu latw. kurlmehmo ffohlu Sallaspillé un wirnas darbeem zeen. laffitajeem derrigas finas atkal gribbu pasneegt. Un to es darru ar leelu firdspreeku, jo wifs, kas man jastahsta, leezina to bogatu Deewa fwehtibu, ko tur pahri par luhgofchanu un faprafchanu fanemmam, jo muhsu kurlmehmo ffohla aug un sell azzihm redfoht.

Schi gadda Latw. aw. peeliff. Nr. 11 jau effeet laffijufchi, ka tai ffohla bija 17 behrni un jebfchu ffohlu ffohtu gan nahwe gan ne-isahrsfejama azzu flimmiba — masinaja, ta ka til 14 ween atlikka, tad tomehr kur kattr behrens fewifchli mahzabs, weenam pascham wihram, un lai arri buhtu til dedfihgs un uszihthgs fawá amata ka ffohla preefchneefs Abolina k., — wairs nebij eefpeh- jams tohs mahziht. Turllahht taf us to bija jadohma arri wehl zittus behrnus ffohla usnemt, tapehz tad ffohla direktija nodohmaja palihga ffohlotaju raudfihht un tiklids ka schis fawu amatu kreetni buhs ismahzijeas, no jauna behrnus ffohla usnemt. Pehz ilgus mellefchanas isde- wahs derrigu wihru us fcho gruhhtu amatu atrast, prohti Stukmanmuifcha, Widsemme, dshimufchu Latweeti, ar wahdu Karl Linde, kas Wallas seminaru jau bija zaur- gahjis. Schis no Augusta lihdf seemasfwehtkeem 1871 pee Stünzi k. Nihga ismahzijahs tahs kurlmehmo ffohlo- taja waijadfigas mahzibas, un kad nu wehl puegaddu appafsch Abolina k. usraudfibas, Sallaspils ffohla ar kurlmehmo ffohla buhfchanu paschu peeflahjigi bija eepa- sinnees, tad ar meerigu firdi warreja fahht no jauna behr- nus usnemt un appafsch Linde k. waddifchanas ohtru klassi eerikteht. 1. August 1872 ar schehliga Deewa palihgu fcho jaunus klassi eefam atwehrufchi ar 10 kurlmehmeem behrneem, no kurreem 6 irr Widsemneeki un 4 Kurssemneeki. Stary teem beidsamajeem 2 irr no Dundages, kurreem gohdiga bagasta waldifchana pa dalkai palihds ffohla- nandu malfahht, 1 no Kaluamufchas, par kuru pots dshimtelungs, grafs Bahlen malka un 1 no Dohbeles, kas no „latweefchu draugu beedribas“ (lett. litter. Gesellschaft) puebrihw ffohlu dabuhn. Wehl 2 behrneem weeta atlik- fahs ffohla, bet Widsemmes un Kurssemmes schi gadda sinodes wehl til dauds behrnu us preefchdeenahm tappa peemeldehti, ko arri wehl trefchu klassi waijadsetu eerikteht. Ffohla direktija pehz 2 gaddeem to arri labprahht dohma iswest, ja til us to netruhks 2 leetas, prohti bagataki juhsu mihlestibas dahwanas un derrihgs ffohlo- taja. Zerrejiam, ka zeen. Latweefchi nekaweees ir us schi altara sawas mihlestibas dahwanas Deewam por goh- du un faweem pascheem tautas behrneem par labbu uppu- reht, bet kur til drihs atkal lai atrohdam derrigu ffohlo- taju? Mahzeet mums palihga tahdu useet un ja sinneet, tad zeen. laffitaji, peemeldeht to waj appafsch parastitam, jeb mahzitajam Moltrecht k. Mattifchds, pee Walmares Widsemme.

Tee 14 behrni, kas taggad jau 2 gaddus floblä eet, garrigi un meefigi it labbi veenehmufchees un ifchalli un ufzihrtigi mahzabs. Til ar teem, kas jau wezzakt gaddös, neseet til lahgå uf preefchu, kà gan ihsti wajjadsetu. Pee mihtas weffelibas behrni fchogadd paldeems Deewam arri turrahs. Gelfch 30 floblas stundahm pa nedefu behrni mahzabs: floblotajam no muttes wahrdu, fo runna, no-fkattihrt un pallak faukt; leetas, fo teem parahd, pee wahrda faukt; ihfös teikumös fawä starpä farunnatees; laffihrt, raffihrt, rehkhnaht, zeikhnaht un nu jau arri bih-beles stahstus. Kà pehrn, tà arri fchogadd ap Zahneem floblas pahraudfchana no direkzijas tappa noturreta. Stünzi f., Rihgas Wahzu kurlmehmo floblu preefchneela flahbtuhfchanä behrni no Abolin-un Linde f., tappa pahrlaufchinati un newarram zittadi teilt là: eklamens isde-wahs ittin labbi. Ihsti preefs bija redseht, ar kahdu moh-dribu un lusti behrni atbildeja. Zerreu, ka laffitajeem nebuhs par nepatiffchanu, kad par to, fo eklamens israh-dija, drufzin plafchafi stahstifchu.

Behz no Abolina f. it ihfös teikumös farakftitas bihbe-les stahstu grahmatinas behrni jau bij zaurnehmufchi tohs stahstus no pafaules raddifchanas lihds Ahbraama aizina-fchanai un no fcheem stahsteem leela puffe behrnu uf weeg-lahm jautafchanahm atbildeja ar pilnigu faprafchanu. Wallobas mahziba tee behrni jau til tablu, ka lihds 4000 wahrdu flaidri isrunna, ustrakfta un parahd, fo katrs no fcheem wahrdeem apfihme. Arri jau pafchi wahrdu uf ihfeem teikumeem finn falikt, par prohwi: „mans tehws irr labs un t. j. pr.“ Ar gramatifu jau labbi bija eepa-finnufchees, daschadas leetas it smukfti jau finna ja pee wahrda faukt un arri jau mahzihabs pafchi fawä starpä farunnatees. Behnu leelaka dalla isteiz katru wahrdu fapratteggi, zitti no teem jaunafajeem jau it flaidri, tà ka katrs winnus lehti faproht. Turprettim winni gan-drihs wiffi wehl til faweem floblotajeem ween mahf wahr-du, fo runnaja, no muttes noredseht. Ziparus behrni pafinna lihds 500 un rehkhajaja ar zipareem lihds 100.

Kad beidsobt uslukfojam tohs augkus, fo diweju gad-du puhliafch eeneffis, tad, kà kurlmehmo floblofchanas prattejs, Stünze f. pats to leezina, jafakka, ka jebfchu zaur flimmibahm, neweenadeem garra fpehkeem un ihpafchi zaur to, ka behrni nau wiffi weenä laikä floblä eestahju-fchees, mahzifchanai daschi un it leeki kawekki zehlfufchees — tomehr mahziba labbi fekmejabs. Warram drohfchi zer-reht, ka kad behrni fawus 6 gaddus floblä buhs bijufchi, tee ne til mahzabs fapratteggi ar wiffeem farunnatees, bet arri fizzibas- un zittäs derrigäs leetas buhs ittin kreetni mahziti.

Nepeeminnetu newarru të pameft 2 leelas fchlinfibas, fo muhsu flobla fchogodd dabujufi. pr. no Kurssemes ritterschastes uf 3 gaddeem pa 300 rubl. ilgaddus un no „latweefchu draugu beedribas“ to walloda ifflaidrotu maso Luttera katkifmu, fo winna nowehlejufi Sallaspils

floblai par labbu pahroht. Par to winnai no floblas puffes alkal atwehsehts weenu behrnu Sallaspils par pus-brihw floblu ifaudfinabt. Kad jau no naudas fahlfufchi runnaht, tad tuhliht arri par floblas eenemfchanahm un ifdohfchanahm-gribbam finnoht.

No 1. Sept. 1871 lihds 1. Sept. 1872 bija eenahlfufchi:

a) no Widsemmes lohpa ar Rihgu	638 r. 23 ¹ / ₂ f.
b) „ Kurssemes dr.	301 . 35
„ „ ritterschastes	300 . —
„ „ fchlinfibas	9 . —
	610 „ 35 „

pawiffam 1248 r. 58¹/₂ f.

Isdohfchanä bija:

par floblotaju lohni, preefch floblas ufurrefchanas un 209 rubl. par katkifmes druffafchanu 1164 r. 8 f.

atleef uf 1872/73 84 r. 50¹/₂ f.

no pehrnaja gadda bija atlizzees 798 „ 10 „

tà ka taggad wehl eelfch laffes: 882 r. 69¹/₂ f.

882 rubli wehl lahde! Nu, nu tad jau arri peetifs ar dahwanu mefchanahm, jo nu jau naudas preefch kurl-mehmo floblas irr deewagan lohpa! Tà dasch labs laffi-tajs pee fewis dohmabs. Laifniba, 882 rubl. gan irr leela naudas summa preefch weena zilweka, bet kas tas irr preefch wiffas floblas ufurrefchanas! Ar to tablu ne-tiftu, kad kristigas draudses negribbetu arri uf preefchu wehl firdis un rohkas atweht un fchai floblai par labbu fawas dahwanas mest un prohti, ja tas til eefpehjams, wehl leelakas mest ne là lihds fchim mettufchas. Kad ap-dohmafeet, zil par gaddu jau taggad ufet preefch flob-las ufurra, ka jarauga wehl trescho klassi eerikteht, jaunu floblotaju uf to likt ismahzihrt un fcho lohneht, turklaht wehl, ka arri uf to wiffadä wihfä jagenschahs wehl weenu zittu floblu kurlmehmeem eerikteht un prohti pafchä Kur-semme — kad wiffu to apdohmafeet, tad nebrihnifektees wis, ka floblas direkzija, jebfchu wehl 882 rubl. labde, tomehr wehl nahf pee mihtahm Kurssemes un Widsemmes draudsehm un luhdsjabs: lai mums ar fawahm Deewa luhgfchanahm un laiz. dahwanahm palihgå nahf fawas pafchas tautas behrnus no garrigas nahwes iglahbt un weft pee dshwibas, kas muhschigi nesuhd. Ar to kurl-mehmo floblofchanas darbu mehß Baltijas eedfihwneeki stahwam wehl pafchä eefahlumä, tamdeht nebuht wehl ne-drihftam rohkas likt flehpti un preezatees, ka nu jau gan darrihts. Un ka tas teefcham tà irr, tam par leezibu Zums gribbu parahdiht, kà zittäs semmäs ar to kurlmehmo floblofchanu stahw, un zil wahji fchi leeta wehl pee mums weddahs.

Pa wiffahm semmehm, kà irr isrehkhnahts, effoht labdi 850 tuhftohfch kurlmehmo floblas gaddös, no fcheem uf Wahsemme ween nahf lihds 36.000. Pee fcheem strahda Wahzija ween 70 floblas, tà ka wairahf ne là trescha dalla no winneem tohp flobloti. Wiswai-

rahl tahdas floblas atrohdahs Saksijā, Wirtembergā un Hannoverē. Austrijas walski ir 17 floblas, eelš kurlmeheem tohp flobloti. Zil kurlmeheem dšihwo Kree-wijā, to nedabuju sinnaht, tā arri til sinnu no 2 kurlmeheem floblahm, 1 Behterburgā un 1 Masławā. Bes fchihm diwi floblahm Pinnu semmē us 400 kurlmeheem behrneem ir 5 floblas ar 84 flobleneem, kas no 6 floblotajeem un 4 floblotalahm tohp mahziti. Pinnu semme fchai kristigas miblestibas darbā mums wisseem pahraka, jo muhsu 3 Baltijas gubernās til ir 3 tahdas floblas, prohti 1 Bahzu flobla eelš Rihgas, kurrā 10 behrni no Stünzi l. tohp mahziti, 1 Widsemes Iggaunu dalkā eelš Wendru muischas (Fennern), kurrā 11 Iggaunu behrni no Eglon l. dabuhn floblu, un 1 Sallaspillē, kur 24 Latweeschu behrnus Abolin un Lunde l. mahza; tas istaifa kōpā 3 floblas ar 45 behrneem appalsch 4 floblotajeem. Bet kad muhsu tehwiā, tā isrehknahts, gandrihs 500 kurlmeheem behrni floblas gaddōs, kas wiffi wehl zilwezibai ja-atdohd, tad redsams, ka pee mums wehl 9 dalkas usang bes floblas un bes tizzibas. Waj tas tā warr palikt? Waj muhsu kristiga miblestiba kurlmeheem leeta warr jau meerā dohtees, kur, tā tas gan ar laiku arri buhs eespehjams, pee mums wehl waijaga defmit reis til dauds floblu un floblotaju, lai wisseem taptu palihdsehts, jo tas Kungs Kristus gribb, ka wisseem zilweeem ta preezas mahziba taptu sluddinata, arri wisseem kurlmeheem? Tamdehl strahdasim mahzitaji un draudies ne-apnikkuschī kōpā, ka ta kurlmeheem floblas leeta pee mums fekmetohs. Nedrihtstam peekust un tahs weenreis us fchv darbu pazeltas rohtas atkal nolaiht. Ihpajchi mums Kurfemneekem par to jagahda, ka muhsu 200 un wairahl kurlmeheem behrneem, kas pee mums us floblas gaismu gaida, dabunam eetaishti ihpaschu floblu Kurfemneem, lai wisseem flobla buhtu wehl weeglaki pee-eetama. Ja tikkai wiffi kōpā rohtas pee fchi arkla listim, tad mums ir japanahl un arri panahksim, ka wiffi ismahzami kurlmeheem muhsu „Deewa semmitē“ dabuhn mahzibas gaismu un teek par zilweeem. Un us to Deewe tas Kungs lai fwehti muhsu rohtas darbu un lai mohdina mums firdi un prahtu pehz fchi galla mehrka uszihgti dšihtees.

No 1. Sept. 1872 lihds 1. Sept. 1872 preefš Sallaspils floblas dahwanas pee man tappa eemalkatas:

1) no Ballgalles dr.	1 r. — f.
2) „ Dohbeles dr. (4. uu 5. dahw.)	5 „ 25 „
3) „ Dundangas dr.	5 „ — „
4) „ Nerretes dr. (2. dahw.)	12 „ — „
5) „ Birses dr. (Reischōs) (2. dahw.)	1 „ 30 „

24 r. 55 f.

6) „ Lutringes dr.	3 „ — „	24 r. 55 f.
7) „ Deepajas latw. dr.	4 „ — „	
8) „ Kuršfchu dr.	7 „ — „	
9) „ Rendes dr.	1 „ — „	
10) „ Baldohnes dr.	5 „ — „	
11) „ Kalnamuischas dr. (2. dahw.)	1 „ 40 „	
12) „ Restenes dr. (2. un 3. dahw.)	7 „ 50 „	
13) „ baron Kopp l. no Puhneem	5 „ — „	
14) „ Falzgrafes teef. fchihw. Allunan l. . . .	1 „ — „	
15) „ Schuhstes dr. (3. dahw.)	9 „ 80 „	
16) „ Meschohtnes dr. (2. un 3. dahw.)	20 „ — „	
17) „ Sahtes dr. (2. dahw.)	11 „ 60 „	
18) „ Rihzburgas dr. (2., 3. u. 4. dahw.)	28 „ 40 „	
19) „ Bauklas latw. dr. (2. dahw.)	7 „ 95 „	
20) „ Ungures dr.	7 „ — „	
21) „ Sezses dr. (3. dahw.)	2 „ — „	
22) „ Sallgalles dr.	5 „ — „	
23) „ Salbus dr. (2. un 3. dahw.)	12 „ — „	
24) „ Muischazeem dr. (3. dahw.)	3 „ — „	
25) „ Wez-Saules dr.	7 „ — „	
26) „ Zelj. latw. lauku dr. (2. u. 3. d.)	7 „ — „	
27) „ Zelj. latw. pilf. dr. (3. dahw.)	12 „ — „	
28) „ Saulas dr.	9 „ — „	
29) „ Rihzes dr. (3. dahw.)	8 „ — „	
30) „ Sakkalejas dr. (2. dahw.)	2 „ — „	
31) „ Walles dr. (2. dahw.)	8 „ — „	
32) „ Wahnes dr.	2 „ — „	
33) „ Ruldigas latw. dr.	3 „ — „	
34) „ Digenajas dr.	4 „ 50 „	
35) „ Seffawas dr. (3. dahw.)	20 „ — „	
36) „ Kurfemnes ritterschaftes (1. dahw.)	300 „ — „	
37) „ Apprikku dr. (4. dahw.)	13 „ 40 „	
38) „ Sabilles dr. (2. dahw.)	7 „ — „	
39) „ Randawas dr. (3. dahw.)	13 „ — „	
40) „ Reel-Auzes dr. (2. dahw.)	4 „ — „	
41) „ Meschamuischas dr. (2. dahw.)	5 „ 25 „	
42) „ Zibrawas dr.	9 „ — „	
43) „ Birsgalles dr.	5 „ — „	
44) „ kahdas zeen. Latweetes	3 „ — „	

pawiffam . 608 r. 35 f.

Bes tam wehl par 20 pahdrohtahm no zeen. Aboling l. farakstahm gr. 2 rubl.

Zelgawā, 11. Oktober 1872.

R. Schulz,

Zelj. Latw. pilfēhta draudf. mahzitajs, Sallaspils kurlmeheem flobl. direktors no Kurf. puss.